

ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ

(ἐκ τοῦ φυσικοῦ)

ΠΕΣΕΝ εἰς τὰς γεῖράς μου τὸ σημειωματάριον ἐνδός φίλου μου ἐπιθεωρητοῦ τῶν σχολείων. Εἶναι ἔν κομψὸν βιβλιάριον μὲ χονδρὸν κατακόκκινον περικάλυμμα, ἐπὶ τοῦ ὅποίου χρυσοῖς γράμμασι εἶναι γραμμένη ἡ λέξις Π α ρ θ ε ν ὠ ν καὶ παρακάτω τὸ ἔτος 1896. "Οσοι εἴδον τὰ ἐτήσια ἡμερολόγια καὶ σημειωματάρια, τὰ δοποῖα ἐξέδωκεν ἐν Ἀθήναις ὁ κ. Ἀλέξ. Παπαγεωργίου, ἐννοοῦν ἀκριβῶς περὶ τίνος ὅμιλων. Τὸ σημειωματάριον τοῦτο τοῦ φίλου μου ἦτο ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους πληρες περιγραφῶν, ἀνεκδότων, εἰκόνων διδασκάλων, τύπων σχολείων, χαρακτήρων, σημειώσεων καὶ χιλίων ἄλλων πληροφοριῶν.

"Ἐν τῷ πρώτῳ δὲ φύλλῳ τοῦ βιβλιαρίου τούτου ὡς ἐπιγραφὴ τοῦ ὄλου ἑσωτερικοῦ περιεχομένου αὐτοῦ ὑπῆρχον αἱ λέξεις σ γ ο λ ε ᾱ α καὶ δ : δ ἀ σ κ α λ ο : , κάτωθι δὲ διὰ μικροτέρων γραμμάτων τὰ ἔξης: ἐδῶ δὲν εἶναι πάνθεον διδασκάλων, εἶναι λοιμοκαθαρτήριον! Ἐννοεῖται ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν τελευταίων τούτων λέξεων ἐκορυφώθη ἡ περιέργειά μου καὶ διὰ μιᾶς ταχείας κινήσεως καὶ σύτως εἰπεῖν αὐτομάτου ἥνοιξα τὴν θύραν τῆς 79 σελ. καὶ εἰσῆλθον ἐν αὐτῇ. Ἰδού δὲ τί εύρον ἔκει σημειωμένα, ἀπέρ πιστῶς ἀντιγράφω, ἀναλαμβάνων πλήρη τὴν εὐθύνην τῆς ἀκριβείας τούτων.

Χωρίον 'P. σχολεῖον παρὰ τὴν ἐκκλησίαν μονώροφον, ἀδιαίρετον. "Ανωθεν τῆς θύρας ὑπάρχει ἐπιγραφή

"Οτι εἴμαι χωρίον 'Pι . . .

"Ολος ὁ κόσμος τὸ γνωρί . . .

φιλοτεχνηθεῖσα ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ ὡς αἰνιγμα εἰς πάντα μέλλοντα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ σχολεῖον προσβαλλομένη. Πρὸ τῆς νέας ταύ-

της Καδμείας ἔστην ἔκπληκτος φοβηθεὶς τὴν νέαν Σφίγγα, ἡτις ἐνεφώλευεν ἐν αὐτῇ. 'Αλλ' ὁ Θεὸς μὲν ὥπλισε ταχέως μὲ θάρρος καὶ ἀγχίνοιαν Οἰδίποδος· λύσας δὲ διὰ τῆς εὐρέσεως τῆς ὄνομασίας τοῦ χωρίου τὸ αἰνιγμα εἰσῆλθον ἐλευθέρως καὶ ἀφένως εἰς τὸ σχολεῖον. Ἡ Σφίγξ τότε ἡττηθεῖσα ἥρχισε νὰ ἔξεμη ἀφθόνους καπνούς. . . . σιγάρου, σημεῖον ὅτι ἐτέθη ἀμέσως εἰς ἀτμόν. . . . πτώσεως. 'Αλλὰ ποία εἶναι ἡ θυμιτήτη αὕτη Σφίγξ, ἡ ἀντιπρόσωπεύουσα ἐν τῷ σχολείῳ τὸν διδάσκαλον καὶ ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ὅλην λυμαίνομένη ἀπηνίς τὸ χωρίον ἔκεινο; Εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ 'Ψύστου Παπαλυπημένος, γέρων ὑπερεβδυμηκοντούτης, κατεσκληκώς, μὲ πλατὺ χυανοῦν κεφαλόδεμα, δι' οὐ συγκρατεῖ τὸ καλυμματύχιον του ἢ καμηλαύχιον (ἀδιάφορον, αὐτὸ ἐνδιαφέρει τὸν κ. Λαμπάκην) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. μὲ γένειον σφηνοειδες Henrī IV μὲ ράσσα ἀμφιβόλου χρώματος, ἡλιοκαής, ἀκάθαρτος, ἀραιότριχος, ὡς νὰ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ περονόσπορος, τοιοῦτος ἡτο ὁ γέρων Παπαλυπημένος, δοτις κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπισκέψεως μου κατεγίνετο νὰ ἀλλάξῃ τὴν ἐπὶ τοῦ γόνατός του πληγὴν καὶ δοτις μόλις μὲ εἰδεν ἀφῆκεν ἀμέσως νὰ καταπέσουν τὰ ράσσα του καὶ ἐγερθεὶς ἐσύριξεν ὁξέως διὰ μιᾶς συρίκτρας, ἐν ὧ συγγρόνως καλῶς ὥρι. . . μοῦ λέγει καλῶς ὥρι. . . 'Α! εὐγαρτεί. . . τοῦ ἀπήντησα εἰς τὴν γλῶσσαν του γελῶν εὐχαρι. . . . 'Ο Παπαλυπημένος τοσοῦτον ἔχαρη ἐκ τῆς τοιαύτης ἐμμέτρου συννεοήσεώς μας, ὥστε ὥρμησεν ἀκατάτοπος ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐναγκαλισθεὶς με σφιγκτὰ— ώ Θεέ μου! μὲ ἐφίλησεν. 'Ορκίζομαι εἰλικρινῶς ὅτι ἀνατριχιάζω πάντοτε, δσάκις συλλογίζομαι τὸ ἀπαίσιον αὐτὸ τοῦ Παπαλυπημένου φίλημα. Τὸ δορκίζομαι!

Θόρυβος καὶ ἀλαλαγμὸς ἀπήντησεν ἀμέσως εἰς τὸ δέκαν σύριγμα τοῦ διδασκάλου, οἱ δὲ μαθηταὶ οἱ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σκορπισμένοι τρέχοντες νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις αὐτῶν ἀνήγειραν τόσον κονιορτόν, ὥστε κονιορτὸς καὶ καπνὸς ἀπέκρυψαν ἀπὸ τοὺς ὄφθαλμούς μου καὶ μαθητὰς καὶ διδάσκαλον. 'Εδέησε δὲ νὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος, μέχρις διου καθησυχάσωσι καὶ διευκρινισθῶσι τὰ πράγματα. 'Αλλὰ τὶ νὰ ἴδω! 'Ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ διδασκάλου ὑπῆρχεν ἐν πινάκιον μὲ ἀλοιφήν, φάρμακον τῆς πληγῆς τοῦ διδασκάλου, πλησίον δὲ εἰς τὸν τοῖχον ἐκρέμαντο ἀπό τεινος καρφίου διὰ σχοινίου συνδεδεμένα τὰ θεσμολόγια τοῦ κ. Βενθύλου, διὰ νὰ μὴ μείνῃ καμμία ἀμφιβολία ὅτι εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Παπαλυπημένου δοιοι οἱ νόμοι κρέμανται. . . . Εἰς τὸ ἀντίθετον δὲ μέρος τῆς αἰθούσης, δπισθεν τῶν μαθητῶν, εἰς τὰ παόσωπα τῶν ὅποιών ἀνεγίνωσκα ἐντελῶς χέρσον τὴν παιδικὴν ψυχὴν χωρίς ποσῶς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτῆς ἢ παναγία χάρις τοῦ Παπαλυπημένου, ὑπῆρχεν ἐστη-

μένος ὁ μαυροπίναξ. "Οτε δὲ ἡρώτησα τὸν διδάσκαλον περὶ τοῦ παραδόξου τούτου πράγματος, ὁ αἰδεσιμώτατος γέρων μοῦ ἀπήντησε μετὰ περιστῆς διδασκαλικῆς ἀφελείας «'Αμ αὖ τὸν βόλω μπροστά, θὰ εἶναι πίσ' ἀπὸ μένα. Ἐγὼ εἴμαι γέρος καὶ δὲν 'μπορῶ νὰ γυρίσω νὰ ἰδῶ. Αὐτοὶ εἶναι διαβόλοι καὶ γυρίζουν δπως τοὺς θέλεις. »Επειτα μήπως καὶ μᾶς χρειάζεται. 'Αργὰ καὶ ποῦ» Εὔρον πλέον ἡ εἰλικρινῆ τὴν ἔξομολόγησιν ταύτην τοῦ γεγηρακότος διδασκάλου καὶ ἐξήτησα νὰ συμπληρώσω τὰς ἐντυπώσεις δι' ἔξετάσεως ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν, τῶν Θρησκευτικῶν καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων. 'Αλλ' ὡ! πρὸς γενείου τοῦ Παπαλυπημένου καὶ μάλιστα ἀνρὶ κάτρῳ! Οἱ μαθηταὶ οὐδὲν ἐγίνωσκον, οὐδὲν ἔλεγον. Τούτων δὲ τελείως ἀπορούντων, παρενέθη ὁ διδάσκαλος καὶ διὰ σειρᾶς προφητειῶν ἐζήτει νὰ μὲν πείσῃ, ὅτι προεφήτευσε τὴν μετάβασιν μου, προεφήτευσε τὴν ἀφασίαν τῶν μαθητῶν του καὶ χιλίας ἄλλας προφητείας περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἔθνους, τοῦ σχολείου του καὶ ἐμοῦ. «Δάσκαλέ μου, τῷ εἶπον τότε διαχόψας αὐτόν. Ἔως τώρα ἐνόμιζον ὅτι μόνον οἱ νόμοι κρέμανται ἐδῶ μέσα· τώρα ὅμως βλέπω ὅτι καὶ οἱ προφῆται. »Ωστε δὲν σὲ εὐχαρί... μοῦ ἀπαντᾷ μὲν ἀπορίαν. "Οτι δὲν μὲν εὐχαρί... τοῦ λέγω καὶ ἀπομακρύνομαι μήπως καὶ πάλιν ἐνθουσιασθῇ καὶ μὲ φιλήσῃ, ὅτι δὲν μὲ εὐχαρί... ὅλος ὁ κόσμος τὸ γνωρί... »Εκτότε μετὰ τῶν κρεμαμένων νόμων τοῦ σχολείου τοῦ 'Ρι... ἐκρεμάσθη καὶ ὁ προφήτης αὐτοῦ ἐν Κυρὶ... Κατὰ δὲ τὴν γλώσσαν τοῦ ἴδιου Παπαλυπημένου προφήτου ἡ μήμη του τελεῖται τῇ δικάτῃ τρί... τοῦ μηνὸς 'Απρί... .

..

'Ανοίγω τὴν 87 σελίδα καὶ ἀντιγράφω ἐξ αὐτῆς τὰ ἐξῆς. Χωρίον 'Ιχθύς, διδάσκαλος ὁ Παμίνης Μπινιάρης. γέρων φουστανελλοφόρος, γνωστὸς ἀνὰ μέσην 'Αρκαδίην καὶ 'Αργος διὰ τὸ πνεῦμά του καὶ τὰ ρητορικὰ αὐτοῦ χαρίσματα! Εἶναι ὁ περίφημος προσφωνητὴς ἐν τῷ χωρίῳ Δάρα τοῦ Νομάρχου 'Αρκαδίας, ὃν γαιρετίζει ὡς ἐξῆς «'Ως εὖ παρέστης, κλεινὲ τῶν Νομαρχῶν! Τὸ ἔθνος Δάρα σὲ ὑποδέχεται μὲ ἀσοικτὰς τὰς ἀγκάλας, ἵνα σὲ θέσῃ ἀκρογωνιαῖον λίθον τῶν ἀναγκαίων του!» 'Εννοεῖται ὅτι ὁ Χ. Νομάρχης, εἴτε διότι δὲν ἔθεώρει ἔκυτὸν ἄξιον τῆς μεγάλης ταύτης τιμῆς, εἴτε διότι ἡρκέσθη εἰς ταύτην, δὲν ἀφῆκε τὸν εὐγλωττῶν διδάσκαλον νὰ προχωρήσῃ περχιτέρω ἐπιδαψιλεύων αὐτῷ τιμὰς μεγαλειτέρας. Τοῦτον τὸν ἀγαθὸν διδάσκαλον πενιχρότατα ἐνδεδυμένον, μὲ ἔνα τετριμμένον σκοῦφον ἐπὶ κεφαλῆς, μὲ στολὴν ἐν πλήρει παρακμῇ κατέλαθον ἐξ ἀπίντης εἰς τὸ σχολεῖον κατα-

γινόμενον νὰ δ.ορθώσῃ πρόκαν τινὰ τοῦ ὑποδήματός του, ητος τοῦ ηνώχλει φαίνεται τὸν ἀκάθαρτον πόδα. Ὁ Παμίνης μας μόλις μὲ εἶδε «καλῶς ὡρίσατε» μοῦ λέγει καὶ ἀρπάσας τὸ παπούτσι του ἀνὰ χεῖρας ἔξηλθε δρομαίως. Ἐστην διαπορῶν διὰ τὰ γινόμενα καὶ ἥρχισα νὰ σκέπτωμαι, διατί ἄρα γε διδάσκαλος ἥρπασε μόνος του τὸ παπούτσι καὶ δὲν ἐπερίμενε νὰ τοῦ δώσω ἐγὼ καὶ τὰ δύο παπούτσια εἰς τὰ χέρια! Μὴ ἔχων δὲ τί νὰ κάμω ἥρχισα νὰ περιεργάζωμαι τὴν αἴθουσαν τοῦ σχολείου. Εἰς τὸ ἄκρον ἐπὶ θρανίου εἰς ἀποστρατείαν εύρισκομένου εύρισκετο τοποθετημένη ἡ κλινοστρωμνὴ καὶ τὰ ἄλλα κλινοσκεπάσματα τοῦ διδασκάλου, γύρω δὲ εἰς τοὺς τοίχους ἥταν ἔξηρτημένα ἀπὸ καρφίων εἰς λύχνος, ἐν φέσιον καὶ ἐν σακκοῦλ', Κύριος οἶδε τί περιέχον. Ἐπτὰ δὲ παιδία εἰς τρία θρανία τοποθετημένα εύρισκοντο εἰς τελείαν φυσικὴν κατάστασιν. Ρυπαρά, ἥλιοκαη, ἀκάθαρτα, μὲ ἓνα σκοῦφο, τὰ τέσσαρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, μὲ μακρὰν βρωμερὰν καὶ ἄτακτον κόμην ὅλα, ἀνιπτα, ἀνυπόδητα, ἐνόμιζες ὅτι ἔπασχον ἀπὸ πλήρη ύδροφοβίαν! Ὁτε τὰ ἥρωτησα διατί ἐφόρουν τοὺς σκούφους των: εἶναι φλορέντζα μοῦ ἀπήντησαν· διατί δὲν κόπτουν τὰ μαλλιά των: εἶναι φλορέντζα, ἐπανέλαθον· διατί δὲν νίπτονται; εἶναι φλορέντσα μοῦ εἴπον ὅλα. Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ περίφημον ἀντιφάρμακον τῆς ἴνφλουσέντζας βλαστάνον αὐτοφυὲς εἰς τὰ πρόσωπα τῶν μικρῶν μαθητῶν τοῦ γέρω-Μπινιάρη.

Μετ' ὁλίγον εἰσέρχεται εἰς τὸ σχολεῖον γέρων εὐπρεπέστατα ἐνδεδυμένος, μὲ φέσιον καινουργὸς κατακόκχινον, μὲ ὁλόλευκον πολύπτυχον φαυστανέλλαν, μὲ μεϊντάνι ἐκ κυανῆς ἐρέας πολυτελέστατον, μὲ κάλτσαις τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος βαρυτίμους, μὲ ἐπανωφόριον ἔξαίρετον τα μπάρον. κτενισμένος, συγυρισμένος, λαμπρός. Εἰς τὴν θέαν του ἐστηκώθην ἀμέσως σεβασθεὶς τὸν ἄνδρα καὶ χωρὶς ποσῶς νὰ γνωρίζω πρὸς ποιὸν ὑψηλὸν ὑποκείμενον ὄμιλῶ, ἥρχισα νὰ ἀναγγέλλω πρὸς αὐτὸν τὰ διατρέξαντα καὶ νὰ ἔκφραζω τὴν στενοχωρίαν μου διὰ τὴν ἔξιδων καὶ βραδύτητα τοῦ διδασκάλου. Οὔτος ὅμως γελῶν: ἐγὼ εἴμαι μοῦ λέγει: βλέπεις ἔγεινα διὰ μιᾶς; ζιέζιελ μαν (!) Ἐτρύψα τὰ μάτια μου θαυμαθεὶς ἐκ τοῦ νέου μεγχαλείου τοῦ διδασκάλου καὶ ἥρχισα νὰ γελῶ καὶ ἐγὼ διὰ τὴν πρώτην πρᾶξιν τῆς κωμῳδίας, ἦν τόσον θαυμασίως ἔπαιζεν. Ἀφ' οὖ δὲ ἔξελιπεν ἡ συγκίνησις καὶ διέλως, ἔξητησα παρὰ τοῦ διδασκάλου νὰ μάθω πῶς εἶναι κατατεταγμένοι οἱ μαθηταί. Αὐτοὶ οἱ δύο κατί: γνωρίζουν μοὶ ἀπεκρίθη, οἱ ἄλλοι εἶναι ἀργάριοι. Ἡρκέσθην εἰς τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ ἔξετάσῃ τοὺς δύο γνωρίζοντας. Ὁ διδάσκαλος διέταξε τότε τὸν ἔνα τούτων νὰ ἔξελθῃ ἵνα λύσῃ πρόβλημά τι-

άριθμητικής. Ούτος ομως διαρρήδην ἡρονήθη. Τότε ὁ διδάσκαλος ἀπετάθη πρὸς τὸν δεύτερον, ὅστις καὶ ἐσηκώθη ἀμέσως. Κάμε μίαν πρόσθεσιν τοῦ λέγει ὁ διδάσκαλος. "Οχι! πολλαπλασιασμὸν θὰ κάμω, ἀπαντᾷ θρασέως ὁ μαθητής. Μὰ πρόσθεσιν θέλω ἐγὼ, τοῦ λέγει ὁ γέρων Μπινιάρης. Δὲν κάνω, πολλαπλασιασμὸν θὰ κάμω· ἐπαναλαμβάνει ὁ ἀτίθασσος μικρός. Καὶ ἀργίζει μακρὰ καὶ πείσμων λογομαχίᾳ μεταξὺ διδάσκαλου καὶ μαθητοῦ, ἔως ὅτου ὁ δεύτερος κύριος τοῦ πεδίου γενόμενος, γράφει αὐθαιρέτως ἐπὶ τοῦ πίνακος 240×25 καὶ ἀργίζει τὸν πολλαπλασιασμὸν φωνάζων $4 \times 5 = 20$ δύο τὰ βαστούμενα. Προχωρῶν δὲ καὶ λογαριάζων καταντᾷ εἰς τὸ τέλος νὰ μᾶς εἴπῃ ὅτι 240 ὄχαδες σίτου πρὸς 25 λεπτὰ ἑκάστη τιμῶνται 160 δραχμάς. "Οτε δὲ ἐγὼ παρετήρησα αὐτῷ ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν τοῦτο, ἐπενέβη ἀμέσως ὁ διδάσκαλος, ἀλλὰ ἡρωϊκῶς καὶ οὗτος μαχεσάμενος κατώρθωσε νὰ πληρώσῃ τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ποσόν!!

Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην συνέβη τὸ ἔξῆς τραγικὸν ἐπεισόδιον. Εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ σχολείου εἰσῆλθον συγγρόνως $5-6$ κατοίκοι τοῦ γωρίου. Ἡ δὲ θέα τούτων τοσοῦτον ἑώργισε τὸν διδάσκαλον, ὥστε—ἔξω, φωνάζει, διὰ μιᾶς, ἔξι ἀπ' ἐδῶ. Ἐδῶ εἶναι μυστήρια μὲ τὸν κ. ἐπιθεωρητά "Εξω γρήγορα. Οἱ χωρικοὶ ἔψυγον ἀμέσως, ἐγὼ δὲ παρετήρησα εἰς τὸν διδάσκαλον ὅτι εἶναι ἀπρεπής ἡ συμπεριφορὰ αὕτη πρὸς τοὺς γονεῖς τῶν μαθητῶν. Εἶναι καὶ κοῦροι! μοῦ φωνάζει καὶ ἔξελθων ταχέως ἐπανῆλθε κομμάτων ὀλόκληρον ἐνδυμασίαν μὲ κομμένα τὰ μανίκια τοῦ μεῖντανιοῦ, μὲ κατακυρμένην τὴν φυστανέλλαν, μὲ κατακυρμέναις ταῖς κάλτσαις καὶ μὲ χιλίας ἀλλας καταστροφάς. Τί εἶχε συμβῆ; Ἀκούσατε. Ὁ διδάσκαλος εἶχε γειτόνισσαν μίαν φυντωτὴν Νεραντζούλαν, ἣς οἱ ὥρχιοι ὄφθαλμοὶ ἦναψαν φλόγα ἔρωτος ἀσθεστὸν ἐντὸς τοῦ γεροντικοῦ του σαρκίου. Εἰς τὴν καλὴν ταύτην γειτονοπούλαν μετέβαινε καποτε ὁ γέρων Παμίνης διὰ νὰ τὴν ἴδῃ καὶ πάντοτε εὗρισκε νὰ ζητήσῃ κάτι τι, πότε μίαν βελόνην, πότε ἕνα ποτήριον νερού, πότε δὲν ξέρω καὶ ἐγὼ τί ἄλλο. Καποτε ομως ἔτυχεν ἡμέρα ἀποφράς καὶ ὁ διδάσκαλος συνελήφθη ὑπὸ τῶν ἀντιζήλων νέων ἐπ' αὐτοφώρῳ αἰσθηματολογῶν πρὸς τὴν Νεραντζούλαν του. "Ω τότε, πτωχὲ Μπινιάρη, τί ἔπαθες! Πάει τὸ φέσι, πάει τὸ μεῖντάνι, πάει ἡ φουστανέλλα, πᾶν ἡ κάλτσαι! Ως Ιούδαν ἡθέλησαν νὰ τὸν κάψουν οἱ κακοῦργοι, κατὰ τὴν πλήξη πόνου καὶ ὄργης ἔκφρασιν τοῦ ἴδιου ἐρωτολήπτου γέροντος.

Τέλος πάντων μεταξὺ τῶν ἀργαρίων μαθητῶν τοῦ περιφήμου διδάσκαλου μᾶς ὑπῆρχε καὶ τις ἀρκετὰ ἡλικιωμένος, ὅστις τρία

ἔτη ἀνεγίνωσκε τὸ ἀλφαβητάριον τοῦ κ. Βρατσάνου καὶ εἶχε διὰ δύο ἔτη ἀκόμη προθεσμίαν ἀπὸ τὸν διδάσκαλον. Διότι, ὅτε εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι θέλει χρέματα μέχριν μαθητὴν τρίτην εἰς τὸ ἀλφαβητάριον — «Κύριε ἐπιθεωρητά, μοῦ ἀπήντησεν, εἰξεύρεις καλὰ τὸ ἀλφαβητάριον τοῦ Βρατσάνου ; Αὐτὸ δὲν εἶναι φυλλαδίτσα ! Αὐτὸ εἶναι τόσο βιβλίο ποῦ πρέπει κανεὶς νὰ κάνῃ πέντε χρόνια νὰ τὸ περάσῃ !» Κατόπιν τῆς γνώμης ταύτης τοῦ διδάσκαλου ἐνόμισα ὅτι δὲν μοῦ ἐγρειάζοντο ἄλλοι μάρτυρες καὶ χαιρετίσας τὰ παιδία ἔξηλον. Ἀλλὰ τὶ νὰ ἴδω ! Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου ἦτο δλόκληρον τὸ χωρίον συγκεντρωμένον. Μόλις δὲ ἐπεφάνη ὁ διδάσκαλος, θύελλα ἀγανακτήσεως ἐξερράγη ἀμέσως καὶ ὥργη καὶ ὕβρεις καὶ ἀπειλαὶ καὶ ἀλαλαγμὸς κατέκλυσαν τὸν ἀέρα, δι' ἐνὸς δὲ στόματος πάντες ἔζητον νὰ καταξεσχίσωσι τὸν διδάσκαλον καὶ νὰ τὸν λιθοβολήσωσιν. Ἐγὼ χυριολεκτικῶς τὰ ἔχασα καὶ ἐνόμισα ὅτι Σοδομῖται νέοι ἀνεφάνησαν ζητοῦντες νὰ θανατώσωσι τὸν Λώτ καὶ τοὺς ἀγγέλους του. «Οτε δὲ συνῆλθον κατώρθωσα διὰ συμβούλων καὶ νουθεσιῶν νὰ καθησυχάσω τούτους, διαβεβιῶν ὅτι θὰ φύγη ὁ διδάσκαλος, λαβὼν δὲ τοῦτον ἰδιαιτέρως τὸν συνεδούλευσα νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ φύγῃ. «Ωστε θὰ μὲ φάγη τὸ φεῖδε μοῦ λέγει. «Οχι, τὸ ψάρι θὰ σὲ φάγη τοῦ ἀπήντησα. Κατόντως τὸ χωρίον Ψάρι τὸν ἔφαγε τὴν 18 Απριλίου.

Ἐν σελ. 88 ἀναγινώσκω τὰ ἔξῆς. Χωρίον Μανώληδες, σχολεῖον τὸ ἡμισυ ἐνὸς σιδηρουργείου. «Ο διδάσκαλος γέρων Θανατόπουλος εἶναι γνωστὸς καθ' ὅλην τὴν Ἡλείαν διὰ τὴν ἄκραν αὐτοῦ ἐπιτηδειότητα εἰς ἀναζήτησιν δώρων. Εἶναι ὁ μεταβαλὼν τὴν ἔδραν τοῦ σχολείου εἰς ὄρνιθῶνα ! Ο Κύρ Γιάννης μας λοιπὸν οὔτος, γνωρίζων τὴν ἔκεισε μετάβασιν μου, ἥθελησε νὰ μὲ ἐκπλήξῃ καὶ ἐδίδαξε τὰ πχιδία νὰ ἀναγνωρίζουν καὶ ἀνομόλογοῦν κάλλιστον μὲν αὐτὸν διδάσκαλον, κάκιστον δὲ τὸν προκατοχόν του ὅτε δὲ εἰσῆλθον εἰς τὸ σχολεῖον, διημείφθη ὁ ἔξῆς προπαρεσκευασμένος διάλογος μεταξὺ διδάσκαλου καὶ μαθητῶν. Δ. Ποῖος διδάσκαλος εἶναι καλο.ο.ο.ός ; M. Έσυ.ο.ύ ! Δ. Γιατὶ εἶμαι κχλός ; (παρατείνων πάντοτε εἰς τὸ τέλος τῆς ἐρωτήσεως τὴν φωνήν του) M. Γιατὶ — ήνεις μάθημα. Δ. Αμ ὁ ἄλλος ποῦ εἴχετε προτήτερα δὲν ἦτο καλός ; M. «Οχι ! Δ. Γιατὶ ; M. Γιατὶ ἔλειπε. Δ. πόσο ἔλειπε ; M. Καὶ μιὰ έδομάδα. Ο διδάσκαλος τρίβων μετὰ ταῦτα τὰς χειράς του ἐκ χαρᾶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πράγματος ἐστράφη πρὸς ἐμὲ καὶ λέγει: «Βλέπετε, κύριε ἐπιθειωρητά, εἰς ποίαν παραλυσίαν εὔρον τὸ σχολεῖον, τὰ ἴδια τὰ παιδιά τὸ διμολογοῦν.» Εγὼ

ὅμως χωρὶς νὰ ἀπαντήσω τίποτε πρὸς τὸν διδάσκαλον ἐστράφην πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ οἰονεὶ συνεχίζων τὰς ἐρωτήσεις του ἡγώτησα : «Πότε σᾶς τὰ εἶπε, παιδιά, ὁ δάσκαλος αὐτὰ νὰ μου τὰ εἰπῆτε; »Τὸ πρωΐ ! ἀπήντησαν δι' ἑνὸς στόματος ὅλοι οἱ μαθηταί. Κατόπιν ἔξήτασα διάφορα μαθήματα. 'Αλλ' ὅ, τι καὶ ἀν τὴν τησα—όφειλω νὰ ὄμοιογήσω—διὰ τὸ μὲν διδάσκαλος δισχυρίζετο διὰ τὸ δὲν τὸ ἐδίδαξεν, οἱ δὲ μαθηταὶ ἔλεγον διὰ τὸ γνωρίζουν τοῦτο διδαχθέντες αὐτὸ παρὰ τοῦ κακοῦ διδασκάλου. Περιττὸν νὰ εἴπω τι ἀπέγεινεν ὁ καλὸς διδάσκαλος. 'Ο γέρων Θανατόπουλος ἐπεθύμει νὰ γείνῃ Ζησιμόπουλος, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε. Μετέστη ὡς ἀληθῆς Θανατόπουλος τῶν παιδιῶν τῆς 20 Ιουνίου.

'Ανοίγω τὴν 107 σελ. καὶ ἀντιγράφω τὰ ἔξης. Χωρίον Β. σχολεῖον κοινοτικόν, νεόκτιστον, ὥραιον. Διδάσκαλος ὁ Ν. Παπαϊωάννου γνωστὸς καθ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον ως Κουτσούμητης ἢ "Αφαντος! Ποίαν περιγραφὴν νὰ κάμω τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, οὔτινος ἡ θέα κνὶ ἡ δυσωδία τρέπει πάντα θητὸν εἰς ἀτακτὸν φυγῆν; Φαντασθῆτε ἔνα—ἄς εἴπω—ἀνθρωπὸν μὲ δύο ἀκαθάρτους καὶ γυμνοὺς πόδας, μὲ μίαν ραχώδη περισκελίδα, τὴν δοπιὰν ἡ φοβερὰ ἔξογκωσις τῆς τεραστίας κοιλίας δὲν ἀφίνει ποτὲ νὰ σταθῇ προσηρμοσμένη εἰς τὴν θέσιν της, φαντασθῆτε ἔνα κορμὸν καταποθέντα ύπὸ μιᾶς πελωρίας κοιλίας, ἣν περιβάλλει ρυπαρώτατον ύποκάμισον, ἀνοικτὸν ἐμπρὸς διὰ νὰ φαίνεται τὸ ἔτι ἀκαθαρτότερον στήθος, ἐπιθέσατε τότε ἐπὶ τῆς ἀποτροπαῖου ταύτης κοιλίας, ἣν ὑποβαστάζουσι δύο ἀτροφικοὶ πόδες, μίαν κεφαλὴν παρηλλαγμένην ύπὸ τῆς κακουγίας καὶ τῆς μέθης, ρυπαξὰν καὶ ἀποστίλθουσαν, μὲ κρεμαμένας τὰς μαυροχιτρίνους παρειὰς τοῦ προσώπου, μὲ ἔξωγκωμένους τοὺς ἐρυθροὺς ὄφθαλμούς, μὲ ἔξηφανισμένην τὴν βῖνα καὶ μὲ δύο ὄπας εἰς τὸ μέσον τοῦ προσώπου ως ρώθωνας, ἀπὸ τῶν ὅποιων συρίζουσα τελεῖται πάντοτε, ὥσπερ φώκης, ἡ ἀναπνοὴ καὶ ἀνυπόφορος ἔχγύνεται ἡ δυσωδία, μὲ ἐν κασκέτον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ μὲ ἐν σακκάκι ἐπὶ τῶν ὕμων του, δώσατε ἀκέμη καὶ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἐν μέγα ρόπαλον καὶ ἔχετε ἀκέραιον τὸν διδάσκαλον τῆς Β. ἔχετε τέλειον τὸν Ν. Παπαϊωάννου, τὸν ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ἥδη ... γ. μαινόμενον ἀτιμωρητεὶ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῆς 'Ε ...

"Οτε μετὰ τρίωρον περιπετειώδη πορείαν διὰ τῆς χωνεύσκεπον κορυφῆς τοῦ 'Αδρα, κλάδου τοῦ 'Ερυμάνθου, ἔφθασα εἰς τὸ γωρίον Β. ἡ εἰδῆσις διὰ μετέρη εἰς τὸ χωρίον ἐπιθεωρητῆς διεδόθη αστραπιαίως ἀνὰ τοῦτο. 'Εν βραχυτάτῳ δὲ χρόνῳ ἐπληγάθη ὁ οἶκος τοῦ Παπᾶ ἀνθρώπων πάσης ἥλικίας καὶ φύλου. 'Ητο ἀπε-

ρίγραπτος ἡ χαρά, ἥτις κατέχει τοὺς χωρικοὺς διὰ τοῦτο, πιστεύοντας ὅτι ἐπέστη πλέον ἡ ὥρα νὰ ἀπαλλαγῶσι τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ διδασκάλου. "Ἐκαστος δὲ τούτων ἐπροθυμοποιεῖτο νά μοι ἀνακοινώσῃ χίλια δύο χωμικὰ ἐπεισόδια τοῦ βίου αὐτοῦ, δοτικὸν δὲν εἶναι γνωστὸς εἰς τὸ χωρίον οὔτε ὡς Παπαϊωάννου, οὔτε ὡς διδάσκαλος, ἀλλὰ μόνον ὡς ἡ φαντασία! Μοὶ διηγήθησαν ὅτι κοιμᾶται εἰς τὸν σταύλον, ὅτι τρώγει διτι τύχη, ὅτι εἰσέρχεται εἰς τὰς οἰκίας ἀπουσιαζόντων τῶν οἰκοδεσποτῶν καὶ ἐρευνῶν εἰς τὰ ἔρμαρια καταπίνει διτι ποτὸν εῦρη καὶ διτι φαγητόν. Μεθύσκεται εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἡμέραν τινὰ πεσῶν ἐν αὐλακίᾳ ἀπεκοιμήθη ὡς ἀμφίβιον!" Άλλοτε πάλιν εύρεθη ἐν τοῖς ἀγροῖς τοσοῦτον ἀναίσθητος ἐκ τῆς μέθης, ὥστε ἐτέθη ἐντὸς νεκροκραβάτου καὶ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων, μετὰ φωνῶν καὶ κινδωιοχρουσίας, ὠδηγηθῇ εἰς τὸ χωρίον.

"Ο κακὸς οὗτος δαίμων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὁ φοβερὸς οὗτος ἀρουραῖος τῆς παιδικῆς ψυχῆς, ἐτράπη εἰς φυγὴν μόλις ἔμαθεν ὅτι τὸν ζητῶ, ἐδέησε δὲν νὰ ἔξελθῃ εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ ὀλόκληρον τὸ χωρίον, ὅπερ κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ τὸν εῦρῃ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου ἐντὸς δυσώδους σταύλου κεκρυμμένον! Φρίκη μὲ κατέχει ἀκόμη ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ Κύκλωπος τούτου. Λυποῦμαι δέ, διότι δέν μοι ἥτο δυνατὸν νὰ σύρω τοῦτον εἰς τὰς Ἀθήνας, ἵνα ἴδῃ δόλος ὁ κόσμος εἰς τίνας χειρας μέχρι τοῦδε ἥτο παραδεδομένη ἡ δημοτικὴ ἡμῶν ἐκπαιδευτικής. Οὐδὲ ἥτο δυνατὸν νὰ τὸν ἔξετάσω περιστότερον, διότι οἱ ρώθωνές του ἀπέπνεον τοσοῦτον φρικώδη δυσωδίαν, ὥστε καὶ τώρα ἀκόμη γράφοντα περὶ αὐτοῦ μὲ καταλαμβάνει ἵλιγγος. "Άλλως ἐπὶ φετίαν εύρισκόμενος ἐν τῷ χωρίῳ δὲν ἔκαμε ποτὲ μάθημα. Τὸ μόνον σημεῖον ὅτι ἥτο ἀνθρωπός καὶ ὅτι ἐσκέπτετο, ἥτο ἡ ἐπινόησις αὐτοῦ νὰ μοῦ δώσῃ τὰ πιστοποιητικά του ὅτι ἥτο διδάσκαλος, διότι ἔβλεπεν ἐμὲ ἀποροῦντα. 'Άλλ' εἴχον ἀνάγκην πιστοποιητικῶν, ἀφ' οὐ εἴχον τοιούτον προτότυπον ενώπιον μου; Τέλος πάντων τὸ χωρίον ἀπηλλάγη καὶ δοξάζει τὸν Θεόν καὶ ἐμὲ διὰ τὴν σωτηρίαν ταύτην.»

Ταῦτα, φίλε Κύριε Σκόκε, πρὸς τὸ παρόν. Εὐχαριστῶ δὲ τὸν φίλον μου ἵεστι μοι παρέσχε διὰ τὸ ἀγαπητὸν Ἡμερολόγιον τὴν ὥλην την, καὶ τὸν Θεόν, διότι ταῦτα δὲν παρατηροῦνται εἰς τὸν ἴδικον μας τὸν Νομόν.

'Εκ Πατρῶν τῇ 8 Σεπτεμβρίου 1896.

ΧΡΙΣΤΟΣ Π ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Ἐπιθεωρητής